

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 35

Fylke: Oppland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Ø. Gausdal

Emne: Ølbrygging

Bygdelag: Fullehei

Oppskr. av: A. Tvede

Gard:

(adresse): Fullehei

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Anton Finnsrud, 83 år Mandstad Fullehei Gaardbruker
 Halda Grinestad 87 år Grinestad Fullehei Gaardm. kone

SVAR

Ølbrygging

1. Nei
2. Det ble slutt med aa brygge maltøl i Gausdal omkring 1890.
3. Aarsaken var den lette adgang til aa faa kjøpt øl og det store arbeid det var forhindret med aa brygge maltøl.
4. Ja. Pinesålel komon som erstatning for maltøllet.
5. En stund efter kundersørs skjefel ble det ogsaa almindelig med Tomteus hjemmebrygg.
6. Ie jult, paaske og til begravelse og store selskaper.
7. B. Den gamle hjemmebrygging
7. Det kunde vor husemøder, huseforen eller en leil person som vor spesialist i aa brygge godt øl. Ellers deltok nok flere av husemøder i bryggingen.
8. Ja i hver del av bygda vor det som regel naer som vor mest

2. fangt og de hører de agere om
i den første del.

9. Men disse brygger alle der var
10. Det var alle brygger til guld

parten, de stættene og de bøger
være og selstager.

11. Enformig mængde havde mest god
mest brik og ornat per hestmængde

de de første brygger.
12. Ja, det var omvendt, at de

havde lidt af stunde.
6. Malt

13. Det var først malt til og brik
14. Der brikte faste alle brygger til

mest
15. Maltbrygger var de de brygger
første brygger de havde.

16. De de brygger i alle brik
og alle var over. De brikte

17. Brygger var i brik mellem 1 og
2 dør.

18. De der de de brygger og brik
Korn i brik og i brik, 10-15 cm
her.

19. Det var en brikte brik med en
pære.

20. De brikte alle brik over og brik
te mælkemælk og alt brikte

21. De brikte alle i brikte
22. Det er mængde de de af de
mest brikte.

23. Det var lidt de de over brikte
24. Det var lidt de de over brikte

24. Her kaldtes den maltgroen
 25. Dette var forstjelligt efter teempers-
 rationen i rummet, i almindelig
 hel. 7 dage.

26. Rot og groe skulde ikke fjernes.

27. Rot og groe ga ölet god smak.

28. Her ble maltet som regel förkel
 paa Trykstein (Törkesten hvor man
 förkel korn til malning)

Maltet bredtes tyndt üborer paa
 Gellene i Törkesten (Trykstein),
 saa fygte de opp i den store ørn.
 av stein og her ble maltet 1 døgn
 De var inne og skovlet i maltet
 med trespade, som var laget til
 dette bruk.

29

30. ~~Ja~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
 Vaar maltet var tørt ble del
 malt paa en haandkærra eller
 paa de bygdemøllen

31. Maltet skulde helst males grovt.

32.

33. Det var ofte de hadde lett-
 malt staaende paa stablet
 det saa jeg 1930 paa Gaarden
 Saker i Opdal i Nordalag
 Yrums bygde bygget de det
 herlig maltöl og got det vel sende.
 D. Humle

34. Talk ølet Humle selv eller
 de fandt den vild paa mange
 steder

35.

36. Humlen kunde dyrkes, men

38 Den første den ails og kende
 forke og afborene.
 37 Nor de kette maalt brille
 de over tau del lae en melle
 over lang over maalt.
 38 Nor de stude bygge kette
 de det maalt maalt maalt
 alt over, som man maalt del
 kvantum maalt de alde la
 de maalt
 37 Nor de kette maalt brille
 de over tau del lae en melle
 over lang over maalt.
 38 Nor de stude bygge kette
 de det maalt maalt maalt
 alt over, som man maalt del
 kvantum maalt de alde la
 de maalt

39 Kende lae over maalt
 maalt maalt.
 40 Nor til i vortelort
 brille de de lang maalt
 Rigt maalt halm alle over
 over over emen la de st
 bygge over em stude halm
 den over ston

38 Nor de stude bygge kette
 de det maalt maalt maalt
 alt over, som man maalt del
 kvantum maalt de alde la
 de maalt
 37 Nor de kette maalt brille
 de over tau del lae en melle
 over lang over maalt.
 38 Nor de stude bygge kette
 de det maalt maalt maalt
 alt over, som man maalt del
 kvantum maalt de alde la
 de maalt

39 Kende lae over maalt
 maalt maalt.
 40 Nor til i vortelort
 brille de de lang maalt
 Rigt maalt halm alle over
 over over emen la de st
 bygge over em stude halm
 den over ston

71 Tapstillet paa Stetten var altid
 paa foriden. Paa regel bruktet
 en tapp ad tre
 Stetten stod paa 3 stetter dees
 moonet.

Stette med
 Tapp

72. Her bruktet enlang med bryg
 gænger

43. Den laeste aars var de froke
 gromme skind

- 44. Efter som de gamle her forteller
- 45. Kakte de maalt i enlang og
- 46. saa rodet de, la roden,
- 47. de la pæm i Brys i leim
- 48. men ad rodet kovel, Stetten
- 49. Oven paa la de kalde eller
 Eens og oven paa dette la
 de to stetter Tøggastemmer
 for ad holde viden paa
 plass. Nu arbe de dees
 kakte vøttes app i Stetten
 og la all aakle over og
 her stod det vel en tid

For liste de list paa tappea :
 Fellen a stik med en smaa paa
 med sidsen as tappea som alle
 langndt as sidsen list. Na
 stik de off fram under tapp
 hillek og langndt sidsen au
 sidsen med i langndt og all
 sidsen alle langndt over sidsen
 i Fellen.
 50. De brude har larske 16 L.
~~de 50 L. med de 50 L~~
 sidsen.
 51 Vistene stik med en stik i
 asstikere for tappea som
 gindte
 52 Vistene som alle tappea og
 asstikere for tappea sidsen.
 53 De stikke sidsen sidsen
 54. De alle med smaa paa og
 asstikere.
 55 De alle tappea : all stik
 som alle sidsen sidsen.
 56
 57
 58 Det stik stik : sidsen de
 den med de smaa sidsen
 de of stik sidsen sidsen
 59 mark
 60 Det alle brude de sidsen alle
 de sidsen sidsen.
 F. Gjoring
 61 Det stikke med sidsen sidsen
 med sidsen alle sidsen de stik
 sidsen.

Stikken stod som regel i Eldhuvel

62. ———

63 Gjoren vasketes hos Eerk. De sa at òlet hadde Eerte og at de hadde tall til Eerten

64 Gjoren, Eerten lorte de opp i lunden Einlang og rokte inn litt fint mel og saa lot de den staa saa de fikk se om den langvorte aee gjore eller Eerte og saa slog de den med paa òlet.

65 Den de inder gjoregen hadde òlet i et stort kor eller paa tinden det skulde vere i mel og ikke.

66 Korl eller tinden ble tildekket med et aaple og stod nu og gjord i 3 dage eller saa.

67 Naor òlet gjord skum mel det og de kjemte det paa smaker.

68 De tok leuade av lunden, Gjoren og av det som fløt opp og kjemte for aa ha det til bryggning og boking.

69 Denne gjore tørket de og opbevorte den i een ~~mappe~~ freskaal. Den holdt seg god iu god stund.

Naor Gjoren skulde brikes blotte de den opp i lunden uanset og naor de hadde briket den tok de gjorene litt av brodden og knadde inn i resten av Gjoren og satte den sekk.

85. Det var en Grevskap og saa
 the stork-god of
 86 Det var med brude, og
 brude mere med the
 Gudegodt and also

84. _____
 stork og det brude.
 Det mættede det var det
 83. G. Mættede og thist
 82. _____

81 Det oplyste i Aften alle
 storken i Hæder under
 mind og det høst og god
 i 6 mætt.
 80 Det brude og var til
 79 Ja det var med Almindelig
 78
 77
 76

75 Det var med alle brude
 god mættede som det og de
 brude og og og mættede
 og under og mættede som det
 om de kom ved.
 74. _____

73. Det var med alle brude
 alle det gylet som storken alle
 Aften
 72. Det var med alle brude
 de mættede stork og i mættede.
 71. Det var med alle brude
 de brude the brude alle brude
 70. Det var med alle brude

87. Naar öllet ble brygget av gamle folk med læng erfaring og det ble det som regel alle steder, ble bryggingen meget sjelden mislykket.

88

89 Dine spørsmål vilde

90 man antagelig kunnnet gi

91 utsvarende svar for 30

92 40 av saken, men nie er

93 det forsøkt.

94

95

96

97

98

99 H. Njord

100 Det er ingen tradisjon om at

101 det er laget Njord i Gaardal.

102

103